

Stage op scheepstimmerwerf “Klaas Hennepoel”

Op scheepstimmerwerf “Klaas Hennepoel” wordt een uitgestorven gewaand scheepstype wordt weer tot leven gewekt. Alexander de Vos werkt met zijn stagiairs Sam, Onno en Hylke vol overgave aan het project Veense boot.

Fotografie en tekst: **Klaas Wiersma**

‘Dit is nou een Veense boot,’ zegt Alexander de Vos. ‘Kijk, een eeuw geleden had je hier niet zoveel aan een fiets. Elke boer of tuinder had een roeiboot om zich te verplaatsen. Zelfs de politie en de postbode hadden er eentje. En in het weekend kon je er nog lekker mee zeilen ook.’

Veens staat voor Roelofarendsveens en van dit type roeiboot bestaat alleen nog een exemplaar in Museum Oud-Alkemade, naast een schaalmodel. ‘Dat schaalmodel staat in café De Haven bij het sluisje in Roelofarendsveen op de bar, als fooienpot. We hebben de boot in het museum en dat modelletje helemaal opgemeten, getekend en alle maten in tabellen gezet. Zo hadden we de juiste verhoudingen om weer een boot op ware grootte te maken naar het originele scheepstype.’

Oude boten, nieuwe werf

Het lijkt alsof Alexander stamt uit een oud geslacht van scheepstimmerlieden en dat de werf ligt op historische grond, een plek waar al eeuwen boten van de helling komen. Ook aan De Vos’ liefde voor historische houten schepen en alles daaromheen ontbreekt het niet. Maar deze werf bestaat pas sinds 2010 en Alexander moet terug naar de negentiende eeuw om een voorouder aan te kunnen wijzen die scheepsbouwer was. Alexander vulde 8 jaar met eindeloos overleggen met de gemeente en lange procedures alvorens hij kon beginnen aan de bouw van zijn eigen werf. Voor De Vos was het een droom die werkelijkheid werd.

Eerst wordt de houtloods gebouwd. In 2011 staan de gebinten, gebouwd met pen-en-gat verbindingen en houten nagels. De jaren erop komt het dak met gebruikte dakpannen. Ook de werfschuur wordt op de ambachtelijke en authentieke manier gebouwd. In 2014 is dan het moment dat hij in de nieuwe timmerwerkplaats kan beginnen aan de restauratie van zijn negentiende-eeuwse boeierjacht *Vivo*. Het monument is in slechte staat en moet op

een dekschuit worden vervoerd, drijven doet het niet meer. De restauratie is omvangrijker dan gedacht en al heel snel dienen zich allerlei andere interessante projecten aan. Vivo kan wachten.

Begeleiden

Naast zijn vakmanschap als scheepstimmerman heeft de Vos nog een kwaliteit, hij is goed in het begeleiden van jonge mensen. Zijn enthousiasme werkt zeer aanstekelijk. Alexander is kritisch, maar hij weet ook wat nodig is om zijn stagiairs te motiveren. En als hij tevreden is, dan laat hij dat weten. Zo is hij vol lof over de drie studenten waar hij de afgelopen weken mee heeft gewerkt. 'Deze jongens, die hebben het in zich om scheepse lijnen te zien. Niet iedereen ziet dat, of men vindt het niet belangrijk. Kijk bijvoorbeeld naar de valing van een berghout, hoe dichter je bij de steven komt, hoe meer het berghout naar binnen valt.'

Student Onno valt hem bij: 'Inderdaad, sommige mensen zien de strokende lijnen zoals van een zeeg of de gangenverdeling gewoon niet.' Om het te demonstreren loopt Onno naar de Veense boot. 'Kijk, dit spant. Dit hier kan gewoon recht zijn, maar zoals wij hem

vorige pagina: Kijkje in de loods, op de voorgrond links de Veense boot, achterin de loods de Vivo

boven: Bij mooi weer kunnen de deuren open

links: Hylke controleert zijn handschaaf om er vervolgens mee aan de slag te gaan. Hij loopt een stage van tien weken voor zijn studie aan het HMC

maken is elke hoek anders.' En inderdaad, de vierkante spantjes aan de binnenkant van de roeiboot hebben aan de bovenkant een soort trapeziumvorm, die even schuin staat als het boord dat ze ondersteunen. Bovendien verandert die hoek richting de bodem heel geleidelijk. Het lijkt een simpel spantje, maar dit is inderdaad heel kunstig gemaakt. 'En moet je zien, er kan nog geen vloeitje tussen,' voegt de stagebegeleider trots toe.

Nieuwe scheepsbouwers

Alexander begeleidde al meer dan dertig stagiairs op zijn Scheepstimmerwerf "Klaas Hennepoel". 'Een groot deel daarvan gaat geen bootjes timmeren hoor. Het is maar een enkeling die traditioneel wil gaan bouwen. Maar die hebben we wel heel hard nodig in de branche! Deze jongens, die deze week voor het laatst zijn, hebben die liefde voor het vak.' Onno zit in het examenjaar van het Rotter-

1 De bovenkant van een spantje. Let op alle hoeken die er voor gemaakt moesten worden • 2 De spiegel van de Veense boot. De doft met mastgat is ook al aangebracht • 3 De huidgangen sluiten aan op het voorbord • 4 Een beetje timmerman heeft een verzameling Zweedse beitels klaarliggen • 5 Student Onno van het Rotterdamse HMC is bezig aan de laatste week van zijn stage van 10 weken • 6 Werfbaas Alexander de Vos • 7 Kijken en meten en daarna schaven

damse Hout- en Meubileringscollege, met als specialisatie botenbouw. Onderdeel van het examenjaar is deze stage van tien weken. Dit is inmiddels de tiende week. Als eindwerkstuk bouwt hij op school samen met anderen een boot, dat wordt een Amerikaanse speedboot. Thuis renoveert hij een oude houten

Lelieschouw waarin van de 28 spantjes er 22 moeten worden vervangen. Sam maakt deze ochtend een keurige roeiriem af. Hij doet het Havo-examenjaar opnieuw en heeft nu maar twee vakken. Genoeg tijd voor andere dingen dus. Hij wil kennis en ervaring opdoen met het bouwen van houten boten en

heeft naast het werk aan de Veense boot zelf allerlei gereedschap gemaakt. Hylke doet het tweede jaar van het Hout- en Meubileringscollege in Amsterdam en loopt nu ook een stage van tien weken. De stageperiodes van beide HMC's lopen overigens gelijk. Hij begon thuis op zijn veertiende aan

boven: Vlnr: Sam, die deze ochtend komt werken aan een roeriem, Onno, Alexander en Hylke plus de werfhond

gereedschap en het werken met zoveel mogelijk lokaal hout. Soms gaan stagiairs mee om eiken stammen en krommers uit het bos te slepen met behulp van paarden. Het geluid van een scherpe handzaag is zoveel fijner dan met oordoppen op werken, maar het vergt wel een andere manier van denken.'

Wedstrijdzeilen als stage

De stagiairs worden er stil van. Tijd om het over een andere boeg te gooien en de studenten te vragen naar de beste momenten van deze stage. Onno moest erg lachen toen hij van Alexander verplicht stage-uren moest schrijven voor het meedoen aan een zeilwedstrijd. Waarop De Vos dit volmondig verde digt: 'Je moet toch weten hoe een schip zeilt? Ik vind dat een wezenlijk onderdeel. Zo zijn we ook wel eens gaan ijszeilen met stagiairs, tsja, er lag ijs, wat doe je dan? En er is zelfs iemand mee geweest naar de Semaine du Golfe du Morbihan, als stage!' De koffie is op, het is tijd om het potlood en de beitel weer te pakken en de laatste mooie randjes af te maken. Alexander toont onder tussen zijn voorraad krommers, de gebogen stukken eikenhout waar precies een spantje uit kan worden gehakt. ☺

boven rechts: Het logo van de scheepstimmerwerf

links: De Vos bekijkt met behulp van zijn mallen welk spantje hij uit een eikenhouten krommer kan halen

ten boten bouwen. 'Als er maar vraag is!' 'Werk is er wel, genoeg zelfs!' reageert zijn stagebegeleider met een knik over zijn schouder naar de wachtende boeier Vivo. 'Het lastige is om een terechte prijs te krijgen voor het werk.' Eigenlijk bedoelen ze hetzelfde, restauratieklussen van houten schepen zijn er genoeg. Enthousiaste scheepstimmerlui zijn er ook. Maar kunnen die genoeg verdienen om er vanaf het beginpunt een levensvatbaar bedrijf mee op te bouwen?

Geen commerciële werf

En terwijl Sam iedereen nog een kop koffie inschenkt bij de grote houtkachel, dient de volgende vraag zich aan: hoe zit dat dan hier op de scheepstimmerwerf? Want voor de Veense roeiboot is geen opdrachtgever. En een koper vinden die een roeiboot zoekt en daarvoor een prijs wil betalen die het materiaal en de arbeidsuren rechtvaardigt, dat ligt ook niet erg voor de hand. Deze roeiboten waren misschien ooit even populair als de E-bikes van nu, maar ze worden niet voor niets niet meer gebouwd.

Alexander legt het uit zoals hij al talloze keren heeft gedaan: 'Deze scheepstimmerwerf is geen commerciële werf. Wat hier een hoofdrol speelt is het realiseren van dromen, idealen en avonturen. In de tien weken stage heb ik de gelegenheid om het enthousiasme over te brengen voor het werken met hand-

de restauratie van een Scandinavische Volksboot en was daar op zijn achttiende mee klaar. Vierentwintig gangen en achttien spanten werden vernieuwd, daarnaast maakte Hylke een nieuwe koekoek. Afgelopen herfstvakantie ging het kleine jacht te water en het ligt nu aan de Westeinderplassen.

Werk zat

Zouden deze nieuwe botenbouwers wel een eigen werf willen beginnen? Dat is een lastig onderwerp. Onno: 'Dat is misschien wel een beetje hoog gegrepen. Je moet een ruimte hebben, een eigen plek. Alexander heeft daar twaalf jaar over gedaan.' De jonge botenbouwer wil eerst zijn diploma halen en dan misschien een tijd voor iemand werken. Hylke ziet wel toekomst in het vak van hou-

LEREN WERKEN MET HOUT

Wie (met een groep) een kijkje wil nemen op de bijzondere locatie "Klaas Hennepoel" kan het beste vooraf contact opnemen met Alexander de Vos: 06 18 33 34 73. De historische scheepstimmerwerf, gelegen tussen Oegstgeest en Warmond, houdt een Facebookpagina bij met mooie foto's en bijzondere gebeurtenissen.

Wie ook met hout wil gaan werken kan dat leren op de HMC's van Amsterdam en Rotterdam. Eerst volg je de basisopleiding Meubelmaker/Scheepsinterieurbouwer (niveau 4) in 2 jaar. In het derde jaar kun je je verdiepen in het vak botenbouw, waarna je in het vierde jaar kunt afstuderen in botenbouw. Kijk ook op www.hmcollege.nl